Իսթանպոլ իչին սէնէվի
գրյմէթի 8 մէճիտ.
6 այլըգ 4 »
3 այլըգ 2 »

Թաշրաբար իչին բոսթ-
իւճրէթի պիզէ օլարագ,
Սէնէվի գրյ. 10 մէճիտ.
6 այլըգ 5 »
3 այլըգ 2 1/2 »

Էյլուէն նիւսխէսիզ սա-
թըլըր. Հէր էրտի բարա-
լըգ գայիմէյէ։

Մասիսի Էրֆլար

ՀԱՅԱՏԻՍԱԹԸ
ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՅԷ

ԱԾԱՆՈՒ ՀԱՎԱՍ

Վիէննա, 15 հոկտ.

Գոնթ Գարոլի Լոնտրատա, վէ գոնթ տը Պայսթ Բարկատ, վէ գոնթ տը Վիմբրֆէլտին Պերլինատ, Ավսթրիա սէֆարէթ-լերինէ թայինա գըլընտը, սրընը զաղէթա-լար պէնեան իտիեորլար։

Բարիս, 16 հոկտ.

Ֆրանսա պանգասը ըսգոնթօսունու եիւզատէ 3է վէ իսթիգրազ ֆայիզինի եիւզատէ 4է եիւքսէլմի։

Սմիռնա, 16 հոկտ.

Հինտիսթան վալիսի, Անֆղանիսթան էմիրինին Բէյավէրէ կէլէրէք աֆվ նիեազ իթմէսի իւզէրինէ իսրար իտիեոր։

Աթինա, 15 հոկտ.

Միւսիւ Գուլմանտուրաս, տէվլէթի Ա-լիեէ իլէ տիւէլի մուազզամ Եունանը մէթալիպինի բէտտ իթիքլէրինատ Եունանիսթան, տէվլէթլերի միւտախէլեէ մէճպուր գրլապիլմէք իչին օրտունուն 40 պին քիշիեէ իսլաղընը թէքլիֆ վէ պունո ն իչին միլլէթ մէճլիսինէն 35 միլեօն տը-բախմիլք ֆէվգէլատէ պիր գրէտիթօ թալէպ էյլէտի։

ԱԾԱՆՈՒ ՊՕՐՏԻԱՆՈ

Հանեա, 15 հոկտ.

Կիրիտ ճէզիրէսինին տախիլի Նիզամնա-մէսինէ իճրա իտիլէն թատիր թ հագգընտա պու կիւն տէվլէթը Ամիեէ գոմիսէրի զաղի Ահմէտ Մըխթար բաշա իլէ մէճլիսի ումումի վէքիլէրի պէյնինատ պիր մուա-հէտէյի գաթիեէ իմզալանը։ Մուահէտէ-յի մէգքիւրէ թաստիգ օլունմագ իւզրէ Պաղը Ամիեէ արգ օլունտու։ Ճէզիրէյինին ասայիշի թէէմին օլունմուշ տուր։

Վալիթ վիլաեէթ, մէմուրլարին մահէլ-լէէյի մէմուրիեէթլերինատ իսգա էյլէմէք իչին եօլա չըգտը։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ
ՎԷ
ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Տիւն մէճլիսի իսաս պէր միթատ ինը-գատ իտէրէք, մապէյնի հիւմաեունա միւ-չիրի զաղի Օսման բաշա իլէ աեանը քի-բրամտէն Խայրէտտին բաշա վէ Լոնտրա սէ-ֆիրի Միսիւրիւս բաշա հազրէթլէրի տա-խի հազը պուլունմուշլար տը։

—Բոտոր էհալիսինին, Ռուսիաեա գարա-չը հարաքեաթը վագտասընը պէր թարաֆ իտէրէք, էհալիսինին թէսքինը հէեճան վէ թէէմինը հալէրինէ չալըշմագ իւզրէ, թա-րաֆը տէվլէթը Ամիէտէն պիր մըգտար աս-քէր իլէ իւմէրայի ասքէրիէտէն պիր զաթը իզամ գըլընմասը իչիւմիշ տիր։

—Ավսթրիա սէֆիրի գոնթ Զիչինին էվ-վէլքի կիւն սատրազամ հազրէթլէրի իլէ միւլագաթընը սէպէպի, Ավսթրիա տէվ-լէթինին, Պոսնա վէ Հէրսէքտէ պուլունան ասքերիինին պիր գըսմընը մէմլէքէթլէրինէ կէօնտէրմէէ գարար վերտիկինի ըէսմէն թէպիր իչին իմիշ։

—Տէրիսաատէթ խաթթը գօմանտանլը-ղընա թայինա օլունան Պէյք։ բաշա տիւն գօմանտանլըղը տէրիւհտէ իթմէք իւզրէ խատը քէօյիւնէ ապիմէթ իթմիշ տիր։

—Միւհաճիրին քէսրէթլէ վաթանլարընա աղիմէթ իթմէքտէյէր իքէն, պիր գոչ կիւն-տէն պէրու սուրէթը մուվազգաթատա պունլարընը աղիմէթլէրինէ միւհաճիրին գօ-միսիոնու թարաֆընտան բուխատ իթա օ-լունմամագտա տը։

—Մէճլիսի վէքիլանընը էն սոն իճթի-մանինատ, Գարաթեոտորի բաշա հազրէթլէ-րի կէրէք գոնկրէ վէ կէրէք Պոսնա վէ Հէր-սէք հագգընտա թանզիմ իթտիկի լայիհա-եը դրատաթ իթմիշ տիր։

—Ինկիլթէրրա սէֆիրի սըր Լաեարա հազ-րէթլէրինէ զէվճէսի վէ սէֆարէթ թէրճէ-մանը Մ. Սանտիսընը հազը օլտուգլարը հալտէ, տիւն ազշամ մապէյնի հիւմաեունա-տա պիր զիեաֆէթ քէչիրէ պուրը լմուշ տուր։

—Տիւնքի կիւն Ալեպէի բաշա հազրէթլէ-րի մապէյնի հիւմաեունա կիտէրէք, հուզ-զուրը Շահանէեէ չըգմըշ, վէ մազհարը իլ-թիֆաթ վէ իհսանը Շահանէ օլարագ, վէմ-նունէն ավտէթ իթմիշ տիր։

—Պէրլին ահտնամէսի մուճիպինէ, Օրա-նիա գասապասընընը Սըրպիսթանա, վէ Գո-չինիէ գասապասընընը տախի Գարատաղ թէսլիմ օլունտուղու իչիւմիշ տիր։

—Հաֆթատա 12,500 լիրալըգ օլմագ իւզրէ իհրագ օլունճագ գավայիմ, տիւն-քի կիւնտէն իթիբարէն, Սուլթան-Պաեա-զիտ մէյտանընտա վէ իքի սանտըգ իչին-տէ իհրագ օլունմաեա պաշլամըշ տը։

—Թրաքի նամ Ռում զաղէթասընտա պէր վէճի աթի օգունմուշ տուր։

«Ալտրընմըզ մալիմաթը մախսուսէ կէօրէ, էտիրնէ իլէ Պապա-Էսկի միեանէ-սինատ, Ռուսիա ասքէրինին ավտէթի հա-բաքեաթը կէօրիւլմէքտէ օլուպ, եօլար ասքէր իլէ տոլու տուր։ Լիւլ-Պուրկասատ տէմիր եօլ մէզգրի, ասասքերի Օսմանիէտէ վէ նէֆսի գասապա տախի Ռուսիալըլարատ տը։ Գըրգ-Ֆիլիսէեէ ավտէթ իտէն Ռուս-լար, երկրրի պին նէֆէրէ պալիզ օլուեոր։ Պունլարընը քեաֆիֆէսի, Պուլղարիսթանատան կէլէն Ռուսլար տը։ Գըրգ-Ֆիլիսէ կէթրա-ֆընտա պուլունան Պուլկար վէ Ռում քէօյ իւ-լէրինատէն մուգատտէմ հիճրէթ իթմիշ օ-լանլար, Ռուսիա գօմանտանընա կիտէրէք, իւլիւմ մահսուլունու թօրլամագ իչին, Ռու-սիա ասքէրի՝ն օրատան կիթմէմէկլերինի ըէ-ճա իտիեորլար։ Ռուսիա զապիթլէրի իսէ, նէ եաբաճագլարընը պիլմէկեորլար։ Էլհա-սըլ ումումիյէթ իւզրէ, Ռուսլարընը Տէրի-սաատէթէ տօղրու ավտէթ իթմէքտէ օլ-տուգլարը կէօրիւլիւեոր։»

—Թէէմին էյլէտիլէրինէ կէօրէ, Պաղը Ամ Եէնի-Բազար նահէիէ մէրքէզ մուա-տախի հագգընտա կէչէն բազար կիւնիւ Վիէննա զապիէթասունա պիր թէլէկրաֆ քէչիրէ իտէրէք, պունատա, Արնավուտլա-ընը հէլէճանը թահրիգ իլէ եէնի զայլէր չըգարմամագ իչին մէգքիւր իտիլատէն ֆէ-բազաթ էյլէմէսինի թալէպ էյլէմիշ տիր։

Գոնթ Անտրասի վիրտիկի ճէվապընտա, Եէնի-Բազար իլէ Միթրովիչանընը իտիլասը հագգընտա հէնուզ պիր գարարը գաթի իթթիխազ օլունմատըղընը, ֆագաթ, Պա-պը Ամ մուվաճէհինտէ պու մատտէ-տէն տոլաեը պիր կէօնա թահիւտաթ տէ-րիհտէ իտէմէզ օլտուղունու պիլտիրմիշ տիր։ (Ֆոր տիւ Պոսֆոր)

—Ռումէլիի Շարգի իչին թէչքիլ օլու-նան միխթէլիթ գօմիսիոն, վիլաեէթի մէգ-պուրէ ումուրու մալիեէսի մէսէլէսի, վէ միւհաճիրինի Իսլամիէնին իատէսի իլէ իշ-թիղալ իթմէքտէ տիր։

Ֆրանսա պիրինճի գօմիսէրի պարօն Բինկ, ումուրու մալիեէ իտարէսինին, պանգը Օսմանիէէ իհալէսինի թէքլիֆ իտիլ, կէ-սէրիեէթ պունա միւսայիտ պուլունմուշ տուր։ Անճագ իտարէյի մալիեէ Ռուսիա հիւքիւմէթի թարաֆընտան տէրիւհտէ օ-լունարագ, աշար տախի հիւքիւմէթի մէգ-պուրէ թարաֆընտան սաթըլտըղընա պի-նաէն, մէսէլէ չաբարըշզ, վէ պինաէն ա-լէյհ սէրիան թէսվիեէսի գապալ տէյլ տիր։

Մուհարէպէ էսնասընտա հիճրէթ իթ-միշ օլան պիր չօգ Իսլամ ֆամիլեալարընա կէլինճէ, գօմիսիօն պունլարընը սէրիան խ-ատէյլերի էսպասընը միթալաա իթմէքտէ տիր։ Գօմիսիօն պու իքի մէսէլէյի հայ իթմէտիքճէ ֆիկիսկէեէ նազը մէքեան իթ-մէեճէք տիր։

Ամիրէն վուգուա կէլէն իճթիմալարընը պիրինատ, Բաւս վէ Ամման գօմիսէրլէրի, Պէյրութ ահտնամէսինին 23 լէհճիս մատտէ-սինին իճրասը մէսէլէսի մէյտանա գէյ-մուշար տը։ Պու մատտէ մուճիպինէ, Պաղը Ամ, Էլերօբատա տէվլէթի Ամիեէ հիւքիւմատ գալըպ տա, մուահէտէսէ թէչքիլաթը խուս-սուսիսի եազըլմամըշ օլան մէ հալի քէ, իճթի-եաճաթը մահէլլէսէ կէօրէ եարըլաճագ վիրիկ մուաֆիկէթի ուսուլինատէն մատատա ումուր իչին, 1868 սէնէսինատ Սիրիա հազ-գընտա թանզիմ օլունան նիզամաթա միւ-չաղիհ գավանէյն վազընը միթէահիւտ պուլունուեօր։

Ռուսիա գօմիսէրի, մատտէյի մէկպու-ըէնին, տէվլէթի Ամիեէնին, օլ պապտէ Էվ-ըրօբա գօմիսիօնունուն իխթարընը գապու-լ իտէմէկինի միչիր պուլունան պիր ֆըգրա-սընա իսթինատ իտէրէք, Օսմանը գօմի-սէրինատէն, Պաղը Ամինին, մատտէյի մէգ-պուրէ հիւքմիւնէմ, գավանինի ճէտիսէյի մէգպուրէնին թանզիմի իչին պիր գօմի-սիոնու մախսուս թէչքիլ իտիլ իթմէտիկինի, վէ Էվրօբա իխթարաթընը իճրասընա պաշլանըլըպ պաշլանմասընընը սիւալ էյլէ-միշ։ Ամանիա գօմիսէրի տախի, պու սիւալի թէրվիճ իթմիշ իսէ տէ, Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա գօմիսէրլէրի, գօմիսիօնուն, տա-յիրէյի վէգայիֆի խարիճինէ չըգմասընը լազըմ կէլմէճէկինի իխթար իտէրէք, օ մէ-սէլէտէ տէվամ իտիրմէմիշ տիր։ (Ֆէզա)

—Մէսէնճրընը պէնեանընա կէօրէ, Ինկիլթէրրա պանգասընընը ըսգոնթօսունու արթըրմասը, Սգոչիատա զուհուր իտէն Ֆլաստար իւզէրինէ, պիթուն թարէպ օլուն-մասընատան, վէ Հինտիսթանատան պիթուն իսթէնիճէկինատէն նէշէթ էյլէմիշ տիր։ Լոնտրա բիրաչասընատա կէօրիւլէն պուլուսրան ի-սէ, միչիթաթը հազրէթ մէէկեեու իսէ, ավ-վալատէ տիր։

Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսա տէվլէթլերի թարաֆընտան, Պաղը Ամինին իլէ Ռում-իմասը իւզրինէ, մալիեէ գօմիսէրլերի թայինա օլունատ զոռ իչիւմիշ մի զ-պուրէ հիւքմիւնէմ, գավանինի ճէտիսէյի մէգպուրէնին թանզիմի իչին պիր գօմիս

—Պահրը–Ալֆիտտէն Քիւսթէնճէ. եէ կիթմէքտէ օլան Լատի Ժօքլին նամ Ինկիլիզ Թէքնէսի Էվվելիսի կիւն Այիս. Թէֆանսս ճիվարընտա սըղա օթուրմուշ տուր։

—Խաթըրլարտա տըր քի Քիւրտլէր Թրապզոն ճիվարընտա վագը Քըզըլ Տիրէք նամ գարիէտէ Ինկիլիզ բոսթա. սընը սոյմուշլար իտի։ Լօրտ Սալիսպըրի, Թէհէրան ժէնէրալ գոնսոլոսընա, պունտան պէօյլէ մէքթուպլարընը Թիֆլիս Թարիգի իլէ կէօնտէրմէսինի էմր իլէմիշ տիր։

—Տէյլի–Նիուս գազէթասընէն Պաթում մուխպիրի Թարաֆընտան գազէթայի մէզքիւրէ եազըլմըշ օլան սեպտեմբեր 20 թարիխլի պիր մէքթուպտա օգունմուշ տուր.

«Տէրվիշ փաշանըն եօլա չըգտըգընը իշիտիր իշիթմէզ, էրզրումտան Պաթում ավտէթ իլէտիմ։ Շէհրը մեզքիւրտէ նէ՝ տերէճէ թէպէտտիւլթ միշահէտէ իլէտիմ։ Պաթումը թէրք իթտիկիմտէ, օրասը պիր Օսմանլը քէօյիւ հալու հէյեթինտէ պուլունմագտա, վէ լիմանտա պիր Օսմանլը հարպ սէֆինէսի լէնկէրէնտագ օլմագտա իտի։ Վէ պիր իքի մըրտար տիւքքեան պուլունուպ, պունլար տա, ֆագրը հալէ տիւշար օլմուշ պիր էհալիեէ, սաթապիտլիքլէրի շէյի սաթմագտա իտիլէր։

«Պու կիւնքի կիւն հէր շէյ թէպէտտիւլ իթմիշ տիր։ Էվվելլէրի ախըր պուլունան հէման հէր մահէլլտէ չիմտի տիւքքեանլար թէէսիս օլընմըշ տըր։ Պունտան էվվել աթըմը պաղլատըղըմ. խըրը իւզերինտէքի օտատա պու սապահ թատամ իթտիմ։ Էվվելլէրի եէվմիէ իքի իւչ բէնաեա թութուլան օտալար շիմտի 10–15 շիլինէ իճարա վէրիլիեօր»։

—Բում բաթրիքխանէսինտէ բաթրիրս բոթ բլատպը իշին թէճէմիւ իտէն մէճլիսճէ էքսէրիեէթը արա գազանմըշ օլանլարընը տէֆթէրին Պապը Ալիեէ թագտիմ գըլընմըշ օտուղունու եազմըշ իտիք։

Պապը Ալի պունլարընը իշինտէն իւչ քիչի թէֆրիգ իտիպ, օնլարընը պիրինի ինթիխապ իթմէք հագգընը Բաթրիքխանէեէ թէրք իթմէք ատէթ պուլունմուշ իսէ տէ, պու տէֆա Պապը Ալի ասլա թէֆրիգ իթմէքսիզին, իսթէտիքլէրինի ինթիխապ իթմէք իւզրէ, տէֆթէրի Բաթրիգխանէեէ իատէ իթմիշ տիր։

Մէճլիսի ինթիխապ տիւն ինըգատ իտէրէք միւզաքէրէտէնսսնրա, իթթիֆագը արա իլէ, Սէլանիք մէարօպօլիտի Եօվաքիմ էֆէնտի բաթրիքլիք մագամընա ինթիխապ օլունմուշ, վէ տիւն էֆէնտիյի միւմաիլէյհէ բաթրիգխանէտէն թէլէկրաֆ քէշիտէ օլունտուղու միսիլլու Պապը Ալիեէ տախի արզը քէյֆիեէթ օլունմուշ տուր։

—Ճումաա կիւնիւ տէօրթ խըրսըզ Արնավուտ քէօյիւնտէ սահիպլէրի հազրը պուլունմաեան պիր էվվէ կիրիպ, պուլապիտիքլէրինի թօքլաեարագ, չըգմագտա իքէն, զապթիեէ թարաֆընտան տէրտէթ օլունմուշլար տըր։

—Կէչէն ճումաա իրթէսի կիւնիւ Ղալաթատա պիր լոգումճունուն տիւքքեանընա իքի քիչի կիրիպ, պիր գուԹու լոգում ալմըշլար, պունլարընը պիրի լոգումճու իլէ բազարլըղը իթմէքտէ իքէն, տիկէրի չէքմէճէսինի աչըպ, 10 պին ղուրուշ գայմէ իլէ պին ղուրուշ ալթուն ալարագ կիմիշլէր։

—Սալը կիճէսի Սարբեարտա սահիպլէրի իշինտէ պուլունմաեան պիր էվվէ խըրսըզլար կիրիպ, 500 լիրալըգ գատար էշեա ալմըշլար իսէ տէ, եէնի մահէլլէ զապթա մէմուրու Թարաֆընտան թէվգիֆ, վէ չալընան էշեալար իատէ օլունմուշլար տըր։

—Զիշթովի միւհաճիրլէրինտէն օլուպ, Զէյրէք ճատտէսինտէ նէճիպ էֆէնտինին ֆամիլեասը խանէսինտէ զէվճէ վէ քէրիմէլէրի իլէ պէրապէր իսքեան օլունան հաճի Ահմէտ էֆէնտի մաթպաամըզա կէլէրէք, իգամէթ իթտիյի խանէ սահիպի հանըմ իլէ պիր պինպաշընըն պաղթէթէն խանէեէ կէլիպ, զէվճէ վէ քէրիմէլէրինի էնվայի Թաղգիրաթ իլէ խանէտէն սօգաղա աթմաեա չալընմըշ, վէ իճրա իթմէտիք թէհտիտաթ պըրագմամըշ օլմալարը հատէտնէ, տէվճէ մէ օբեհմէսանէն պու մուամէլէյի թահգիրիէեէ թէհամմիւլ իտ՝ մէեէրէք թէէսիրլէրինտէն իասթալանըպ վէֆաթ իյլէտիքլէրինի խապէր վիրիեօր։

(Թէրճէմանը Շարգ)

—Կէչէն սալը սապահըսը հավասիսլի օմագ մինասիպէթի իլէ, ճօհն Ատամսոն նամ Ինկիլիզ վարօրու Իսկիւտար ճիվարընտա սըղա օթուրմուշ տուր։

—Բօթիտէն Թիֆլիսէ գատար օրան չըմէնտրֆէրին Պաթումա թէմտիտի, վէ ՊաշՊումտան Արտահանա եօլ ինշասը իշին, իմալաթա պաշլանըպ, պիր թազըմ միհէնտիսէր մարիֆէթիյլէ, խթիրշաֆաթը էվվելլեէ իճրա օլունուրու, վէ եօլլար իքմալ օլունուր իսէ, Իրանա կէօնտէրիլէն էմթաա վէ էշեանըն, թարիգի մէզքիւրէտէն կէօնտէրիլէճէկի աչիքեար օլուպ, չըմէնտրֆէր վէ չօսէ թարիգլէրի պուլունտուգճա, հիչ պիր թաճիրին, մալընը թրապիզոն թարիգիյլէ հայվանա վէ եախօտ տէվէեէ թահմիլէն, օլ վէճհ իլէ կէօնտէրէճէք գատար ահմագ օլմաեաճաղընտան, տէվլէթի Ալիեէ թարաֆընտան տախի թըրապիզոն ճիհէթինտէ, վէ Անատօլուտա եօլլար ինչա օլունմաղ իսէ, թրապիզոնուն թիճարէթի վէ իւմրանը զայիլ օլաճաղը, Տէյլի Նիուս գազէթասընէն Պաթումտա պուլունան մուխպիրի թարաֆընտան գազէթայի մէզքիւրէ եազըլմըշ տըր։

—Ղիման բիշկեահընտա պիր Ավթրիա կէմիսինին, Օսմանլը սանճաղընը համիլ պիր սէֆինէեէ չաթըպ, տէմիրի սէֆինէնին պուրտէսինտէն իշէրիեէ կիրմիշ տիր։ Մէզքիւր սէֆինէ սուալըպ տօլմուշ, վէ պաթմագ իւզրէ պուլունմուշ իքէն, Լիման իտարէսինտէն ֆիլիգա վէ ասաքիրի պահրիէյի Շահանէ եէթիշիպ, էվվել էմիրտէ հումուլէսի տէնիզտէն պիլ իխրաճ, թէտապիրի լազըմէ իլէ, սէֆինէ, եանլարընտա պուլունան կէմիլէրէ բաթթիտիլէրէք, վէ տահա մէվճուտ հումուլէսի մավունա վէ սալաբուրեալարա պօշալտըլարագ, լիման բիշկեահընա քէշիտէ իթտիրիլմիշ տիր։ Օլունան հիմէմաթ իլէ Լիման իտարէսի, ասքէրի թուլումպալար իլէ սուեու պօշալտըպ, պէշ ալթը սաաթ զարֆընտա սէֆինէյի գուրթարմըշ տըր։ Պու պապտէ զարար վէ զիեան 100 լիրաեը Օսմանիեէ պաղիդ օլտուղու թէպէյեեան եթմէքտէ, մէզքեւր Ավթրիա սէֆինէսի գարտանընտան տէրտէսթի թահսիլ պուլունմուշ տուր։

—Ավթրիա տէվլէթինին Տէրիսաատէթ սէֆարէթի միւշավիրի Պ. Հէրպէրթ, Պէլիքրատ էլչիլիկինէ թայեին օլունուպ, բրէնս Միլան Թարաֆընտան տախի թաստիգ իտիլտիկինտէն, ալաֆրանկա նոյեմբերին իլգ կիւնլէրինտէ մահէլլի մէմուրիյէթինէ աղիմէթ իտէճէք տիր։ Բիվաեէթէ կէօրէ, միւմայէյհին եէրինէ սէֆարէթ պիրինճի թէրճէմանը Մ. Դօսժէք սէֆարէթ միւշավիրի թայեին օլունաճագ իմիշ։

—Էրզրումուն Բուսիալըլար թարաֆընտան մուվագգաթէն իշղալը ասքէրի ալթընա ալընմասը իւզերինէ, թրապիզոնա նագլ իթմիշ օլան բուսուսմաթ նէզարէթի հէյեէթի, պու քէրրէ օրասը Բուսիալըլար թարաֆընտան թէրք վէ թախլիեէ օլունտուղու ճիհէթլէ, էրզրումա միւթէվճճիհէն թրապիզոնտան հարէքէթ իյլէտիքլէրի կիպի, մուգատտէմա էհալիտէն հիճրէթ իտէնլէր տախի պիր եանտան ավտէթ իթմէքտէ տիրլէր։

—Պէյօղլու վէ Ղալաթատա պուլունան թէրզի գալֆալարը, տիքիշ ֆիեաթընտան տօլաեը, ուսթալարըյլա միւնազատա չըգարտըգլարընտան, տիւն թաթիլի իշղալ իյլէմիշլէր տիր։

—Բէօսթէնճէտէն հոկտ. 1 թարիխիյլէ եազբեօրլար.

Բուսիա օրտուսունտան խէլաս օլտուղումուզու զանն իթմէքտէ իտիքֆագաթ պուրատան հարէքէթ իտէն ասքէրլէրին էէրինէ տէրհալ տիկէր եէնի ասքէր կէլմէքտէ տիր։ Էվվելքի կիւն 12ինճի գօլ օրտունուն 12ինճի ֆըրգասը շէհրէ կէլտի։ Պիր արալըգ ֆըրգայի մէզքիւրէնին շէհրիմիզտէն եալընըզ միրուր իտէճէկինի զանն իթմիշ իտիք իսէ տէ, պուրատա հիչ օլմազ իսէ պիր գաչ վագըթ թէվգըֆ իտէճէյի կէօրիւլմէքտէ տիր։ Տիւն 4 պաթարեա տաղ թօքու իլէ իքի պէօլիւք սիւարի կէլմիշ տիր։

Շէհրիմիզ թօր վէ կիւլլէ վէ միւհիմմաթը հարպիեէ վէ խումպարա իլէ տօլու տուր. պունլարընը, Բուսիաեա սէվգ օլունմագ իւզրէ սէֆինէլէրէ թահմիլ օլունաճագլարը բիվաեէթ օլունուեօր։ Բէօսթէնճէ էհալիսի, պախուսուս Իսլամլար իլէ Բումլար, Մէմլէքէթէյնլիլէրէ մուխալիֆէթ իթմէք չէօյլէ տուրսուն, պունլարընը վիրուալէրինի ճան ու կէօնիւլտէն արզու իտիեօրլար։ Մուհարէպէ էսնասընտա վաթանլարընը թէրք իթմիշ օլտուգլարը հալտէ պու տէֆա ավտէթ իտէն թիւրքլէր իլէ Թաթարլար ավտէթլէրինտէ, միւլքլէրինտէ տիկէրլէրինի պուլմագտա, վէ պունլար իսէ միւլքլէրինի սահիպլէրինէ իատէ իթմէք իսթէմէմէքտէ տիրլէր։ Էմլաք սահիպլէրի տախի իհգագը հագգա մուվաֆֆագ օլմագ իւմիտի իլէ Մէմլէքէթէյնլիլէրին վիրուտինի արզու իտիեօրլար։ Պունլար չիմտիլիք բէք ֆէնա պիր հալտէ պուլունմագտա տըրլար, աչըգտա եաթմագտա տըրլար. հիչ պիլ ինին եաթաճագ պիր եէ.

ԷՍՐԱՐԸ ՀԻՆՑ

—107—

15

ԳԱՏԷՀՏԵԲԻ ԷՃԶԱՆԸՆ ԻԶԻԼՄԷՍԻ

—Պովհանինին եիւզիւկիւ . . . իլահէյին վէքիլի . . . ա՜հ, հէրիմիզ ատ տիպ չէօքէլիմ . . . ատ տիլլէր Հինալիլէր, քէմալ տէրէկճէ տէհզէթ վէ թէկալ իլէ։

Պու սէօզ իւզէրինէ, Անահաղատ սէրաեը պաղչէսինտէ, ֆագիր իլէ պրահմանլարընն վէ թուկլարընն եէրէ գարանարգլարը կիպի, պունլար տախի եէրէ գաբանմասըյլա, ճ՛րճ, Մարի գուճաղընտա օլտուպու հալտէ, սէրպէսթճէ տիշարը չըգտը, վէ սէրաերն խարիճինտէ Գաղիի պուլտուքի, մէրգուզ, հայվանլար իլէ պէքմէքտէ օլտուղու թազաիրտէ, ճօրճուն, գուճաղընտա Մարի օլարագ կէլտիկինի կէօրիւնճէ, ուվիճինտէն քէնարի թութամաեաբ, եէրքակը պիր ֆիլան իլէ նիտա իյլէտի, վէ ճօրճ տախի,

—Էվվէթ, էպիրլէր խէյրա օլտուլար, շիմտի տէ սըրա ճէլլաալարընը տըր, ատ տ

—Պու ատէշ Ինկիլիզլէր իշին պիր եըլտըզ կիսի կէօրիւնիր իսէ տէ, պիրատէրլէրիվ իշին պիր իշարէթ տիր, վէ պու իշարէթ, քէնտիլէրինին մուխաթարասըզճա ֆիլէր սէզարըզընա կիրէպիլէճէքլէրինի, վէ սուլթանըմըզընը, քէնտիլէրին ըէյիլէրինի պուրատա պէքլէմէքտէ օլտուղունու իյմա իտէր։

Պու սըրատա ուզագտան աեագ չամաթալարը վէ ինսան սէտալարը իշիտիմէքլէ, Սօկօր տինլէեէրէք,

—Հա՜, օնլար տըր, չիւպհէսիզ կէլիեօրլար, ատտի, վէ սիւրաթլէ մէզարըզընն մէտիալի օլան տար մահէլլէ տօղրու կիտէրէք, սըրա իլէ էօնիւնտէն կէչէնկէրէ բարօլա վիրմէկէ պաշլատը։ Պունլար իսէ, մահէլլի մէզքիւրտէն կէչտիքճէ, Սիվա նամ բութուն էօնիւնէ կէլմէքտէ, վէ անընն հուզուրունտա սէճտէ գըրմագտա իտիլէր։

Թագրիպա պիր չարեէք սաաթ սօնրա, Պովհանի մէզհէպինին միւթէասսրպ թէվալիլէրինտէն պաշլըճալարը, էլլի ալթմըշ նէֆէր օլտուգլարը հալտէ, մէզքիւր մէզարըզդտա թօբլանտըլար։ Պունուն իլգէրինէ բրէնսէս ճէլլա, պա. բահիպլէ ֆիլիպ իլէ պիրլիքտէ վիրուտ իթտիլէր։ Պու իքի գատրնլար, մէզարըզընն մէտիալի օլան տար կէչտատէն կէչտիքլէրի սըրատա, բրէնսէս ճէլլա, բէֆիզէսինին գուլաղընտան,

—Ֆիւսէ՛, եօլ բէք ուզուն օլտու իսէ տէ, ֆաղաթ եազաշըզ, ատտի։

—Սիվա վէ Պովհանի սօնունա գատար պիպի հիմաեէ իտէճէք տիրլէր, տէեու ճէվապ բահիսլէ։

Ճէլլա, բութուն էէրտիպանլարընա չըզարագ,

—Մէչալէլէրինիզի եազընըզ, տէեու էմր իյլէտի։

Էմրի մէզքիւր տէրհալ իճրա օլունարագ, Ֆիլէր մէզարըզընտա հիւքմ իտէն գարանըզգ, մէչալէլէրին չաֆզլարըյլա այընանը։

Բրէնսէս ճէլլա պիր իշարէթլէ Սօկօրու եաՆընա չաղըրարագ,

—Գապիտէլէրին ֆէմաաարլարը (եանի ամիրլէրի) թէքվիլ կէլտիէ՞ր մի, ատտ՝ . . .

—Կէլտիքլէրի վագրթ սայտրմ, պիր քիչի էքսիք իտի, տէեու ճէվապ վիրտի Սօկօրու

—Ամապա քի՞մ կէլմէմիշ։

—Ֆիլմմ։

—Նա՞ըլ պիլմէսին։

—Էֆէնտիմ կէլտիքլէրի վագրթ գարանըզգ օլտուղունտան, եիւզէրինի կէօրմէտիմ, վէ եալընըզ բարլաեը սօրուպ, իսիմէրինի սիւալ իթմէկէ լիւզումէ կէօրմէտիմ։

Օլ սըրատա ճէլլա, ֆագիր Սանիասինին քէնտինէ սօղրու կէլտիկինի կէօրմէքլէ, միւմայէյհա տախի պիր գաչ ատըմ մէրզումա տօղրու իլէրլէյտիպ, չէտիտէն,

—Նա՞սըլ, վ ֆաթ իթտիլեր, տէյի՞մ, ատ եէեու սիւալ իթտ։

րի եօգ տուր․ էքսէրիսի պու սէպէպտէն խասթա օլմուշլար տըր ։

—Բիտաէ վէ աթէշ գաեըգլարըյլա սանտալլարըն Սարայ—Պրուռնունտան իչէրուաէ եէլքէն աչմալարը մուգատտէմա թաՏթը մէՃմուիէթէ ալընտըղը հալտէ, պու արալըգ պաղըլարը խիլաֆը մէՃմուիէթ, եինէ եէլքէն աչմագտա պուլունմուշ օլտուգլարընտան, վէ հալ պու քի լիման իչինտէ եէլքէն աչըլմասը, գազա վուգուինէ սէպէպ օլտուղունտան, պունտան պէօյլէ սախի պու միսիլլու հարէքէթտէ պուլունան գաեըգճը վէ սանտալճըլարըն, ճէզա գանօննամէյի հիւմաեունու աճքեամընա թէվֆիգան ճէզա ալընտըըլմալարը մուգարրէր պուլունմուշ օլմուղլա իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտար օլունուր ։

—Րուսճուգտան սեպտ․ 28 թարիխի իլէ եազըլմըշ տըր․

Իմբէրաթօր Ալէքսանտրըն եէմը մախսուսու կիւնիւ, պուրատա պուլունան Պուլղար էհալիսի պիր պալօ վիրէրէք, պու պալօեա 380 Ֆրանքըգ ալթունու սարֆ օլունմուշ տուր ։

Կէնճ Պուլղարլարըն սիլքը ասքէրիեէ թաՏրիրի խիթամ պուլարագ, թէճհիզաթ ու թէրթիպաթընա միւպաշէրէթ օլունմուշ տուր ։ Իտարէյի մէմլէքէթ պիր գաչ միւթէպէր Պուլղարըն եէտը իխթիեարընտա գալըպ պիր բասաբօրթ իթասը իչին պիր Օսմանլը լիրասը, վէ պիր բասաբօրթ վիզէսի իչին պիր լիրա չէյրէէյի վիրմէք լազըմ կէլիեօր ։ Իտարէնին սուրէթը ճէրէեանընա հիչ պիր նազըր վէ միւֆէթթիշ օլմատըղընտան նաշի, պիր գաչ Պուլղարըն հիւքմը քէյֆինէ մէմլէքէթ թէսլիմ օլունմուշ տըր ։

Հիւքիւմէթը մաՏէլլիեէ, սէնէլէրճէ օրատա մուգիմ օլան էճնէպի թիւճճարըն, չէհիրտէն թէպաիտնի իսթէմիշ իսէ տէ, գօնսօլօսլարըն, շիտտէթլիճէ ալէյհինտէ պուլունմալարընտան նաշի, պու խուսուստան սարֆը նազար օլունմուշ տըր ։ Պիր իքի կիւնտէն պէրու, Տօպրուճատա պուլունան Պուլղարլարը եինէ մէմլէքէթլէրինին Րումանիաեա իլհագը ալէյհինէ գըեամ վէ հարէքէթ իթմէք ֆիզրէ թէշվիգ իչին գօմիթէլէր թէշէքքիւլ իտէրէք, քիւլլիեէթլի սիլահ վէ միւհիմմաթ իդամ օլընտըղը իշիտիլիեօր ։

ԱՖՂԱՆԻՍԹԱՆ

(Մանզումէնին 3867ինճի նիւմիրօսունտան պագըյյէ ․)

Ինկիլիզ սաաքիրի Հինտիսթանա ավտէթ էթտիքտէն սօնրա Տօսթ Մուհամմէտ սալը վէրիլտի, վէ Գապուլա ավտէթ իտէրէք էհալի թարաֆընտան մէսէրրէթի ազիմէ իլէ գապուլ օլունտու ։ 1846տա Տօսթ Մուհամմէտ Բէնճապըն Սիխ թէսմիէէ օլունան գապիլէսի իլէ ագտը իթթիֆագ իտիպ, մէզքիւր գապիլէյի Ինկիլիզլէրէ գարշը իսեանա թաՏրիք էթտի ։ 1849 սէնէսի փետր․ այընտա Սիխլէր Բիւճէրաթ մուհարէպէսինտէ մաղլուպ օլուպ, վէ պունուն իւզէրինէ Տօսթ Մուհամմէտ 16,000 նէֆէր Աֆղանլար իլէ պէրապէր քէնտի մէմլէքէթինէ ավտէթ էթտի ։ 1850տէ Տօսթ Մուհամմէտ Աֆղանիսթանըն շիմալ ճիհէթինտէ վագի Պալխ էեալէթինի վէ ճէնուպ ճիհէթինտէ վագի Գանտահարը զապթ ու թէսխիր իյլէտի ։ 1855տէ Ինկիլիզլէր իլէ թէճտիտի վէ թէտաֆիի պիր իթթիֆագ ագտ իյլէտի ։ 1856տա Աճէմլէր իլէ մուհարէպէ իթտի, վէ էրթէսի սէնէ Աճէմլէրին Հէրաթ շէհրինի թախլիէէ իթմէլէրիյլէ պու մուհարէպէյէ խիթամ վիրիլտի ։ 1862տէ Աճէմլէր իլէ Աֆղանլար արասընտա եէնի պիր մուհարէպէ աչըլտը, վէ Տօսթ Մուհամմէտ քէնտի միւթթէֆիգի օլան Ինկիլիզլէրին եարտըմը իլէ 1863 սէնէսի մայիս այընտա Հէրաթը թէքրար զապթ էթտի ։ Ֆագաթ պու մուզաֆֆէրիյէթտէն սօնրա Տօսթ Մուհամմէտ անճագ իւչ կիւն եաշաեըպ հիւքիւմէթինի օղլու Շիր Ալիյէ թէրք իյլէտի ։ Շիր Ալի ագ վագթ սօնրա վէրասէթի հիւքիւմէթ մէսէլէսինտէն տօլայը գարնտաշլարը վէ ամիզատէլէրի իլէ միւնազաա թուշթուլուպ, Ինկիլիզլէրին մուավէնէթինէ միւրաճաաթ իյլէտի ։ Լաքին Ինկիլիզլէր Շիր Ալիյի սաազգ վէ էմին պիր միւթթէֆիգ ոյմատըգլարընտան գարընտաշը Աֆզալ խանը Աֆղանիսթանըն մէշրու հիւքմտարը թանըտըլար ։ Շիր Ալի 1868 սէնէսի ապրիլ այընտա Գանտահարը զապթ էթտի, վէ 1869 սէնէսի յունվար այընտա պիր պէօյիւք մուհարէպէտէ պիրատէրի Ազիմի վէ ամիզատէսի Ապտ-իւլ Րահմանը մաղլուպ իյլէտի ։ Պունտան սօնրա Ինկիլիզլէր Շիր Ալիյի Աֆղանիսթանըն հիւքիւմտարը մէշրուի թանըտըլար, վէ Ասիաի վուսթատա Րուսլարըն հալէքեաթը թէճավուզքեարանէսինի մէն իթմէք իչիւն սիուն իլէ պիր իթթիֆագ ագտ, վէ Աֆղանիսթան իլէ Պուխարա արասընտա Օգսուս նէհրինի հուտուտ թայինի իթտիլէր ։ 1870 սէնէսի, նիսան այընտա Շիր Ալի քէնտի քիւչիւք օղլու Ապտուլլահճանը վէլիահտ թայինի էթտիյի իչիւն պէօյիւք օղլու Եագուպ խան բէտէրինէ գարշը իսեան իթտի ։ Եագուպ խան ճէպր ու խուտա իլէ Հէրաթը զապթ, վէ պիր գաչ սէնէ մէզքիւր մէմլէքէթի միւսթագիլէն իտարէ իթտի ։ Լաքին 1873տէ բէտէրինին վատընա իթիմատ իլէ Գապուլա ավտէթ իտէրէք օրատա մահպէս իլզա օլունտու ։ Եագուպ խան հալէա մահպուս իսէ տէ, օնուն հապս օլունտուղու մահալ մալում տէյիլ տիր ։ Ապտուլլահճան պիր գաչ այ էվվէլ վէֆաթ իթտի, վէ էյէր Շիր Ալի օղլու Եագուպ խան իլէ պարըշաճագ օլուրսա, շէճաաթ վէ լիյագաթը իլէ մէշհուր օլան Եագուպ խան բէտէրինտէն սօնրա Աֆղանիսթանա էմիր օլապիլիր ։

1869 սէնէսինէ գատար Շիր Ալի իլէ Հինտիսթանըն Ինկիլիզ հիւքիւմէթի արասընտա ճէրէեան իտէն միւնասէպաթ սուրէթի տօսթանէտէ իտիլէր, լաքին մէզքիւր թարիխտէն պէրու Շիր Ալի Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին պաղը հարէքեաթընտան խօշնուտ օլամատըղընտան Րուսիաեա տօսթ վէ Ինկիլթէրրաեա տիւշմէն օլմաղա պաշլատը ։ 1876 սէնէսինտէ Աֆղանիսթանըն Ինկիլթէրրա ալէյհինտէ օլան խուսումէթի օլ տէրէճէ քէսպի շիտտէթ էթտի քի Գապուլտա մուգիմ Ինկիլիզ սէֆիրի կէրի չաղըրըլտը, վէ իքի տէվլէթ արասընտա միւնասէպաթը սիյասիէէ գաթ օլունտու ։ Հինտիսթանըն Ինկիլիզ հիւքիւմէթի Աֆղանիսթան էմիրինին խուսումէթինէ պէյլէ նազարը պիգայտի իլէ պագար իտի, լաքին պիր գաչ այ մուգատտէմ Ինկիլթէրրա իլէ Րուսիա արասընտա պիր մուհարէպէ վուգուի մէյհուզ օլուպ, Ինկիլիզ հիւքիւմէթի Հինտ սաաքիրինի Մալթաեա ճէլպ իթտիյի սըրատա Րուսիա հիւքիւմէթի Շիր Ալի նէզտինէ պիր սէֆիր կէօնտէրտի, վէ պու սէֆիր Աֆղանիսթանտա հիւսնի գապուլ պուլտու ։ Րուսլարըն եազընլարտա Գապուլա սէֆիր կէօնտէրմէսինին սէպէպի մալիւմ տէյիլ տիր, լաքին զանն օլունուր քի, Րուսիա Աֆղանիսթան էմիրի իլէ իթթիֆագ ագտ իտիպ, Ինկիլթէրրա իլէ մուհարէպէյէ թութուլտուղու հալտէ, Հինտիսթանը թէհտիտ իթմէք, վէ պու վէճհ իլէ Ինկիլթէրրանըն Հինտիսթանտան Եվրօբաեա սաաքէր կէթիրմէսինի մէն իթմէք իսթէր իտի ։ Րուսիանըն Գապուլա պիր սէֆիր կէօնտէրմէսի Հինտիսթանտա մալիւմ օլտուգտա, Ինկիլիզլէր հասէտ էտիպ տուշարըշ հէեէճան օլտուլար ։ Րուսիա Թիւրքիսթանըն միւսթագիլ հիւքմտարլարընըն սայքի քեաֆֆէսինի թաՏթը թէպաիյէթէ ալըպ Աֆղանիսթան հուտուտունա եագլաշմըշ տըր ։ Թիւրքիսթանտան Հինտիսթանա կիտէճէք քեաֆֆէյի կէչիտլէր իսէ Աֆղանիսթան տախիլինտէ օլտուղունտան, Ինկիլթէրրա իլէ Րուսիա արասընտա մուհարէպէ աչըլտըղընտա Աֆղանիսթան Րուսիաեա տօսթ օլուրսա, Րուսիա Հինտիսթան իւզէրինէ հիւճում իտէպիլիր ։ Պու սէպէպտէն Հինտիսթանըն Ինկիլիզ հիւքիւմէթի Շիր Ալի իւզէրինտէ Րուսիանըն նուֆուզ ու թէէսիրինի գըրմագ վէ էմիրի միւշարիլէյհի Ինկիլիզ հիւքիւմէթի թարաֆընա ճէլպ իթմէք իչին եազընլարտա Աֆղանիսթանա պիր սէֆիր կէօնտէրմէնէ գարար վիրտի ։ Լաքին Շիր Ալի Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին սէֆիր կէօնտէրմէսինի գապուլ իթմէտի, վէ սէֆիր ճէպրէն Աֆղանիսթանա կիրմէք իսթէտիյի հալտէ, իւզէրինէ աթէշ էթտիրէճէյինի թէհտիտ եօլլու պէեան էթտի ։ Պունուն իւզէրինէ Ինկիլիզլէր գըյլատէսիյլէ հիտտէթլէնմիշ տիրլէր, վէ Աֆղանիսթան իւզէրինէ սէվգ իթմէք իչին պիր օրտու հազըրլաեօրլար ։ Աֆղանիսթանըն վէ մէմլէքէթի մէզքիւրէնին Ինկիլթէրրա իլէ օլան միւնասէպաթընըն մուխթասար թարիխի իշպու տուր ։ (Աւետաբեր)

ԻՒԼԱՆ

Տատեան Առաքել պէյ հազրէթլէրինին թաՏթը րիասէթինտէ օլան Այ-Ստէֆանօս գարիյէսի գօմիսիօնու էհալիէէ իլան իտէր քի Րուսիանըն օրտու մէրքէզի թարաֆընտան Այ-Ստէֆանօս գարիյէսինէ վէրիլէն տէօրթ ալտըագ իսքէլէ իլէ էտէվաթը սաթըլէճէք գալտըն բարչալար, մաՏ ճարիյի էքիմնինին (հոկտ.) 13—18 վէ 20 ինճի կիւնլէրի էօյլէտէն սօնրա սաաթ 2տէն էէ գատար ալէնէն միւզաեէտէ իլէ պ'լ ֆիրուխթ խօմանըրը, գարիեէնին թէգեինաթընա սարֆ իտէճէք տիր ։

Հէր պիր միւզաեէտէէն սօնրա էն սօն բէյ վուրան թէքլիֆ իթտիյի ֆիեաթըն եիւզտէ 10ունու տէբօզիդօ մագամընտա թէսլիմէ պօճպու տուր ։

Իւչիւնճիւ միւզաեէտէէն սօնրա էն զիեատէ բէյ վուրանա քէօրրիւլէր իլէ էտէվաթ սաթըլաճագ տըր ։

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, իլահէմիզին միւրատը վէ արզուլէրի իճրա օլունտուլար, տէտի Սունիասի ։

Մէրզում Սունիասի պու եօլտա իտարէյի լիսան իթտիկինտէ, եալան սէօյլէմէեօր իտի, վէ եախուտ եալան սէօյլէմէեօր օլտուղունու զանն իյլէեօր իտի ։

Խոթըըլարտա տըր քի, Մէրզում, Ճօրճ Մալգօնու բէյզամպէրլէր թարաֆընտան վաաթ իտիլմիշ օլան կիզլի վէքիլ զանն իտէրէք, անտէն պաղը էմիրլէր ալմըշ իտի ։ Իմտի, Ճէլլա իսէ, իչին Լասալըը պիտմէյիպ, վէ Սունիասինին Ճ'վարլըը, քէնտիսինին արզուլարընա մուվաֆըգ կէօրտիւքլէրինտէն, գալպինտէ գալիմանէ պիր ավվինճ հիսս իյլէտի, վէ րահիմլէնէ խիթամլէն,

—Ժիւալէ', տէտի, չու սաաթտա նիւրէկիմ'տէ ուճ տէրէճէ մահզուզիյէթ վէ մէՃնունիյէթ հասըլ օլտու ։ Պու կի է, պէնիմ իչին հէր կիճէտէն կիւզէլ տիր ։ Զիւնքի տէշմէնլէրիմտէն ինթիգամ ալտըղըմը պու կիճէ տույտում, վէ գալպ վագթընտա տա եագլաշըեօրում ։ Պիր ագտան տեշմէնլէրիմին էշէրի ալիլ մէյտանտա գալմաեաճագ տըր, վէ պէն, բէտէրիմտէն մէվրուս թախթա եագընտա ճիւլուս իտէճէյիմ ։

—Էվվէթ, ճէվապ վիրտի Ժիւալէ, էվվէթ, եարըն բրէնսէս Ճէլլա հազրէթլէրի թէխթի Հինտին սուլթանը օլաճագ, եարըն Թամէրլանլէրին ինթիգամը ալընաճագ տըր ։

—Ֆագաթ րաժահ Տուրկալ-Սահիպ նէ՞րէլէրտէ տիր, կէօրէմէեօրում, եօգ սա նօգսան օլտուղու խալքը վիրիլէն ամիր օ՞ մու տուր, տէեու սիւալ իթտի բրէնս ։

Պու սիւալ իւզէրինէ, պիր իքի սանիէէ գատար սիւքիւթ իզ է տուրպուլտուղտան սօնրա, էհալինին իչինտէն պիր սէս,

—Րաժահ Տուրկալ-Սահիպ կէլմէեէճէք տիր, չիւնքի վէֆաթ իթտի, տիմէքսիւյէ, Ճէլլա շաշըրարագ, վէ քէսիք պիր սէտա իլէ,

—Վէֆա՞թ մը իթտի․․․ չի պէհսիպ գաթլ իտիլմիշ տիր, վէ պիրիսի ինթիգամ ալմըշ տըր, տէյինճէ, եինէ մէզքիւր սէս, չէօյլէ տէտի․

—Խա'եըր, հիչ պիր քիմսէ ինթիգամ ալմատը․ Եըլա իլահէնին վէքիլի, սէրաեէրին իչինտէ վէ խըզմէթքեարլարը արասընտա միւմաթէյէսի վուրտու, վէ միւմաթէյէսին զանը սօն սաաթընտա գատար ազտը ։

Ճէլլա քիմալի աէհչէթլէ,

—Իլահէնին վէքիլի միւմաթէյէսի վուրտու մու տէյօրսըն, տիւյէ Նօրճանիէէ հագարէթ իթմիշ օլմաը տըր քի, օ եօլտա էօլիւմ միւմաթաղգ օլմուշ տուր ։ Իմտի, պունտան սօնրա միւմաթէյէսին զիքրի լազըմ օլուն, տէտի ։

—Էֆէնտիմ, տէեու իլավէ իթտի Փագիր, ժամատարլար սուլթանըմըզըն էմիրլէրին միւնթազըր տըրլար ։

—Աըթըգ քէնտիլէրինի պէքլէթմէճէճէյիմ

Ճէլլա պու սէօզլէրի սէօյլէյիւպ վէ րութուն պուլունտուղու մահէլլտէն ուզագլանարագ, էհալինին արասընա կիրտի, վէ խալգ թարաֆընտան քէմալի հիւրմէթ վէ իթթիֆաթ իլէ գապուլ օլունտուգտան սօնրա, պէրմէճի աթի նուխթզ ու իրաու իթտի․

—Էյ Պօվհանի էվլատլարը, վէ մուգատտէս թէշէպպիւս ա'րատլըրի, մաթուտումուզ պիզիմ թասավվուրլարըմըզը թահսին իտիեօր ։ Նասըլ քի, մուգատտէս իպատէթխանէտէ, Սիվանըն պիւյիւք էվլատըընը․ րահիպլէրէ վէ պրահմանլարա կէօսթէրէրէք, թասավվուրլարըմըզը թահսին իթմէքտէ օլտուղունուն իւքեար օլունմազ իւսրմըըը տախի կէօսթէրմիշ տիր ։ Իյթէ օլ գաթ, պու կիճէ պիզիմ իչիմիզտէ պուլունմագտա իսէ տէ, քիմսէնին կէօզինէ կէօրիւնմէմէքտէ տիր, վէ լաքին եարըն պիզիմ ուղրումուզտա ճէնկ իտէճէք տիր ։

Պու արալըգտա պէնիմ էհալի պիր թագըմ սէվինճ վէ հէեէճան սէտալէրի իշիտիլիպ, միւթէագըպըն թէէսիրն օլունաու, վէ բրէնսէս Ճէլլա իսէ, չու վէճհ իլէ քէլամընա տէվամ իյլէտի․

—Իմտի, նասըլ քի կէօրիւեօրսունուզ, միւսթէէմիլ մէմլէքէթին ալ բու պէքլէնիլմէքտէ օլան կիւն, նիհայէթ գաշի օլաճագ, վէ ալթըր ինթիգամ սաաթը չալընաճագ տըր ։ Զիւնքի չու Ինկիլիզլէր, մէմլէքէթլէրինիզէ աեագ պասըպ, վէ սանճագլարընըն իւզէրինէ, «Հինտ չիրքէթի» քէլիմէլէրինի եազմագլա ճիւրաէթ իթմիշլէրտիր պէրի տիր, օնլըն պէնիմ սէլէֆլէրիմիզի գավլ, գատիլէթ ու մէզէնէթինիզի զապթ, մըլքլէրինիզի բեղմա, վէ մագտասլարըմըզը թահգիր իյլէմիշլէր տիր ։

Պու Ինկիլիզլէրին Հինտ շիրքէթի, իթթիտա միւրուսիճէ վէ ալտաարճըլըգլա մուամէլէ իթտիկի հալտէ, մուախխարէն, պունտան թագրիպա եիւզ սէնէ ագտէմ, շէհիրլէրէ հուքիմ օլմագ իւզրէ, զալէմլար ինչասընա պաշլամըշ, վէ պու զալէմլարը ինշա իթտիքտէն սօնրա, իսեանէ գըզմալարը իհթիմալտէն պուլունան շէհիրլէրիմիզի տախի զապթ իյլէմիշ տիր ։ Պատիշահ պուզղատ թարլալարըմըզը, օվալարըմըզը, վէ սայլարըմըզը տախի ալմըշ տըր ։ Վէ Գալկիւթատան Լահօր օլմագ իչին, Պէնկալաեա միւթտաարրըֆ օլմուշ, վէ Պէնկալանըն թասարրուֆունու թէէմին իյլէմէք իչին, Ուտա իճրայի հիւքիւմէթ իթմէկէ պաշլամըշ, վէ Տուալ, Հինտլիլէրին մուգատտէս շէհրի օլ Նագէ, տէըն սախի միւսթագիլ գալմասընը ճայիզ կէօրմէմիշ տիր ։ Աճ, մուգիրր գանուն, Փէնարըտտան Փէնալըգ տօղուրտուղու կիպի, Փիւթուհաթտան տա Փիւթուհաթ տօղուրուեօր ։ Իշթէ Հինտիսթան շիրքէթի տէ պէօյլէ՚քէ թէվսի իթտի, վէ հալէա տախի իթմէքտէ տիր, վէ պունտան պէօյլէ տախի իտէճէք տիր ։ Իշթէ պու շիրքէթ պիզի մահվ վէ նապէտիտ իտիեօր ։ Վէ էյէր պիր ագ տահա մէյտան վիրէճէք օլուր իսէք, Հինտիսթան պիզիմ էլիմիզտէն պիւսպիւթիւն չըգըպ, Ինկիլթէրրանըն օլաճագ տըր ։ Իմտի, չու հալտէ պիր տէ էվլատ տէֆի չարէսինի պուլմալըեըզ․․․ վէ պէօյլէ մահվ վէ խարապ իտէն գուվվէթի, աէֆ վէ իզալէ իթմէլիեիզ ։ Նէ՞ տէր, հազըր մըըսընըզ ։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, հազըրըզ, տիւյէ թարաֆ թարաֆտան ճէվապլար վէ էմիրլէրինիզի պէքլէյօրուզ տէտիլէր միւթէֆիգան սէտալէր ։

(Տէվամի)

ԹԻՒՃԱՐԻՅԷ

ՕԳԿԱ ՄԱԼԼԷՐԻ	Օգկա վէ Գանթար	Ֆիեաթ Ղրուշ	Օ. Լ.
Գահվէ Բիօ, պիրինճի ճինս	100 օգ.	1150—1200	100
» » իքինճի »	»	1000—1080	»
» » իւչիւնճիւ »	»	850—980	»
Միւխթէլիվի ճինս գահվէ	1 օգկա	—	100
Գերմեզ չէքէր, Հօլանտա վէ Թրիէսթէ մալի	Գանթ.	204—205	103
» » Ֆրանսանդն կէսթրա ճինսի	»	—	»
Պէշ քիլօկրամլըգ քէսէ չէքէրի	»	—	100
3 վէ 2 1/2 » »	»	240—	100
Պիպէր պիրինճի վէ իքինճի ճինս	1 օգկա	5 1/2—5 5/8	104
Գուրու գարէնֆիլ	»	25—26	100
Քիւնիւք	Գանթ.	192—200	100
Պէնկալ մազրասը էնվայիր ճինս	1 օգկա	95—140	»
Մատրաս » » »	»	60—70	»
Գերմեզ	»	50—52	104
Ամէրիգա կազը	Մնտրգ.	45—46	100
Սպարմաչէթ 8-9 քիլօկրամլըգ	»	64—72	»
» 11 »	»	90—95	»
» 11 70 »	»	100—	»
Ճամ	»	18 1/2—19	Ֆր
Գօնկօ (Ամէրիգա) չայը	1 օգկա	25—32	105
Բէքօէ »	»	70—140	»
Ֆրանսըզ նըշասթասը	»	4 1/4—4 1/2	140
Ինկիլիզ »	Մնտրգ.	195—200	100
Ճինէվրա քիրինճի	100 քիլօ.	41—43	Ֆր.
Հինտիսթան »	»	165—	100
Մըսըր »	1 օգկա	3—3 1/2	100
Շարապ բուհու, Ֆրանսըզ վէ Ռուս մալի		19—21	103
Բօմ, Ինկիլիզ վէ Ամէրիգա մալի		8—10	»
» Թրիէսթէ մալի		—16 1/2	»
Սիպէրիա սաեազրսը	1 օգկա	12 3/4—13	105
Բումէլի »	»	11—12	103
Ֆօն եազը, Ռուսիա մալի, Քըշը իլէ	»	8—8 1/2	105
» Բումէլի մալի, Թուլում իլէ	»	9—9 1/2	140
Սիեահ խավեար պիրինճի ճինս	»	45—48	120
» » իքինճի ճինս	»	36—38	»
Գերմեզը խավեար	»	5 1/2—	140

ՄԷԱՏԻՆ

Թիմուր չըպրը լամա չարքէօշէ վէ եուվարլագ	Գանթ.	49—	100
» Տէմէթ չիվիկ	»	50—	100
» Տէմէթ լամա չարքէօշէ վէ եուվարլագ	»		»
	»	53—	»
Զէյնվէր	»	62—	»
Սաճ 2 լի տէն 14 իւյէ զատար	»	83—	»
Մօսգօվ թիմուրի չըսլըգ	»	80—	»
» » Տէմէթ մըսլըգ	»	95—	100
Զէլիք տէօքմէ	Մնտրգ.	170—	Ֆր.
» Ուլաղ	Գանթ.	195—	100
Թէնէքէ պէհեաղ	2 Սանտ.	215—	104
Գալայ	Գանթ.	460—	»
Գարքիցա 15 տէն 48 է զատար	»	79—	100
Նըշասրը	1 օգկա	—7	»

ՁԷԼՕԱՑԻՐ

Ազօֆ պուղտայը սէրթ 57/60 լիտրա	Բիլօկ.	24—27	100
Իսմայիլ »	»	23 1/2—24 1/2	
Լազօֆ Իրքա 58/60	Բիլօկ.	25—27	100
Թունա » 58/60	»	23—26	»
Գայլրդ վէ Բէյսդէնէզ պուղտայը սէրթ 55/58	»	21—24	»
Թէքֆուրտաղը վէ Էսիրնէ պուղտայը » սէրթ 56/58	»	23—25	»
Թունա պուղտայը եումուշագ 56/59	»	22—24 1/2	»
Բումէլի » 54/59	»	20 1/2—25 1/2	»
Թունա գոգորոզու	»	—	100
Բօթի վէ Օտտու »	»	—	»
Բումէլի »	»	—	100
Թունա արբասը 42/45	»	11 1/2—12 1/2	100
Բումէլի »	»	10 1/2—12 1/2	»
Անատոլ ուլաքը	»	10 1/2—11 1/2	»
Բումէլի »	»	10—11	»
Զավտար	»	10—11 1/2	»
	»	15—16	

ՈՒՆ

Օտէսա ուռնու պիրինճի ճինս	60 օգկա	122—125	100
» » իքինճի »	»	114—118	»
» » Յունճիւ վէ կիւնճիւ ճինս	»	96—107	»
Իպրայիլ » 00000	»	—	»
» » 0000	»	—	»
» » 000	»	—	»
» » 00 1/2	»	—	»
» » 00 վէ 0 1/2	»	—	»
Կալաչ » պիրինճի ճինս	»	—	»
» » իքինճի վէ իւնչիւնճիւ ճինս	»	98—100	100
Եէրլի մալի եումուշագ իւնչիւնճիւ ճինս	»	94—98	»
» » սէրթ »			

ՄԱՏԷՆ ԲԷՕՄԻԻՐԻՒ

Նիլու գաթրլ, կէմիսէ թէսլիմ			
Կէօմրիւք իլէ	Թոնէլ.	28—	»
» մաղազատա »	»	30—	»
Գարարիք » կէմիսէ »	»	28—	»
» » մաղազատա »	»	30—	»
Լիվրբուլ » կէմիսէ »	»	24—	»
» » մաղազատա »	»	26—	»
Հիւլ » կէմիսէ »	»	24—	»
» » մաղազատա »	»	26—	»

ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐԱ

Մահուտի ատի ճինս 4 1/2—5 1/2	Լիպրա	7 1/4—7 3/4	105
» պիրինճի » 6—7	»	7 1/2—7 7/8	»
Ամէրիգան 7 1/4 4—6	»	7 5/8—	»
» 6—10	»	7 1/4—	»
» 8—12	»	7—7 1/4	»
Պուքիւմիւշ բամուգ, էքսթ. 4/6-6/8 6/14	»	48—62	»
» » վաթէր	»	45—50	»
» » էքսթրա 16/24	»	60—80	»
» » վաթէր	»	55—60	»

ՄԻԻԹԷՆԵՎԻՅԷ	Օգկա վէ Գանթար	Ֆիեաթ Ղրուշ	Օ. Լ.
Ամֆիօն Մալաթիա պիրինճի	1 օգկա	200—205	100
» » իքինճի	»	190—	»
» Զիլէ Թօգաթ վէ Ամասիա իքինճի	»	180—185	»
» Կէյվէ Պիլէճիք վէ Նալը խան առէթա մալ	»	175—185	»
Ձէյրի Գայսէրի, Էնկիւրիւ պիրինճի	»	7 1/2—8	»
» » » իքինճի	»	6 1/2—7	»
» Եօզղատ, Թօգաթ, Իսկիլիպ, աշուլը մալէր	»	5—5 1/4	140 100
» Խարման Ամասիա, Զիլէ վէ Զօրում	»	3 3/4—	»
Քիթիրէ պիրինճի պէհեաղ	»	32—36	»
» Իքինճի նաՁուրէյ	»	22—28	»
» Իւչիւնճիւ սարը թէմիզ	»	22—25	»
Եարաղը Անատոլու Եըգանմըշ վէ քիրլի	»	իշ եօգ	»
» Գասապպաշը 140 ղըշ. լիրա էլէ	»	—	100
Թիֆթիք, Էնկիւրիւ վէ Զանկըրը,	»	իշ եօգ	
» Վան	»	17—18	»
Ամֆիօն Թօխուտու խաշխաշ	»	2—	»
Ամը չէկիրտէք	»	3 1/8—	»
Բամուգ Ատանա թարսուս	»	7 1/2—8	140
» Կիւրճիւ Իրան	»	—	»
» Ֆալըքէսէր, Կէյվէ, Մայթօս	»	8 1/4—8 1/2	140
Իրէք Պրուսա	»	7—8	100
» Պաֆրա, Կէյվէ, Ֆալըքէսէր	»	—	»
» Իրան, Ֆիլաթիւր	»	25—30	Ֆր.
» Պուխարա, Խորասան	»	45—55	»
Գոզա, գուրու, Պրուսա, Սուրիա	»	70—	
» Տէլինվիշ	»	50—	
Պալ մսմու	»	17—18	
Բէշի տէրիսի 10C թանէսի 130 օգկա.	»		
լըգտան 150	»	100—	
Ցոտան 8ի պիր լիրա	»		
Սալէպ, Գաթէմպոլ Եօզղատ, Թօգաթ	»	17—18	
Ինէք կէօնիւ գուրումուշ 100 ղըշ. լիրա	»	8—	
Բալամութ գանթարը 44 օգկա	»	3 Մէճիտիէն 4	Ֆր.

	Օգկա վէ Գանթար	Ֆիեաթ Ղրուշ	Օ. Լ.
Զէյթին եազը, Միտիլի վէ Էսրէմիտ	1 օգկա	6—6 1/4	110
» » Կիրիտ	»	—	»
» » Մուտանեա	»	6 1/2—6 3/4	»
» » Սագրզ	»	7 1/2—8	»
» » Նուսան վէ Ղալօտ	»	6 1/2—	»
Սապոն Գանտիա	»	5 3/4—	»
» Հանեա	»	5—	»
» Բէթիմ	»	4 1/4—5 3/8	140
» Միտիլի վէ Էսրէմիտ խալիս	»	4—5	
» Աչազը ճինս	»	3—3 1/2	

ԳՈՒՐՈՒՆ ՍԷՊԶԷ

Եէչիլ Սաֆսա Նօհուտու	1 օգկա	2 1/2—	100
Թունա վէ Թրապիզոն ֆասուլեասը	100 օգ.	145—160	»
Նօհուտ	1 օգկա	1 1/2—1 3/4	»
Պագլա, Գասապա վէ Սագրզ մալի	»	—	»
» Գանտրմա »	»	35—40	»

ԳՈՒՐՈՒՆ ՄԷՑՎԷ

Թաթլը պատէմ	1 օգկա	10—11	100
Թրապիզոն ֆրնտըղը	գանթ.	125—130	»
Անատոլու ճէվիզի	1 օգկա	1 3/4—2	»
Գալամաթի խնձորի	գանթ.	180—	»
»	»	60—75	»
Սիեահ գուրու իւզիւմ Զէյվէ մալի	»	—	»
» » » Ֆոքէ մալի	»	75—80	»
Գերմեզը »	1 օգկա	3—3 3/4	»

ՄԻԻԹԱԼԱԹ

Գալաթա, 4 Հոկտեմբեր 1878

Զէխայիր — Ցուրկունլուգ տէվամ խոպ, ֆիեաթլար էվվէլքինտէն զիեատէ տիւշկիւն տիւր։ Ազօֆ սէրթ պուղտայը արանբեօր իսէ ատէ, պու մալտէն բիացատա նատիր պուլունուեօր։

Օզկա մալլերի — Բիացա տուրկուն, վէ ֆիեաթլարտա տիւշկիւն տիւր։ Բիացատա էյուլիք միւշահէտէ օլունմատըգտան մատատա, պիլաքա մալլերին ֆիեաԴր տիւշմէեէ մէյեալ տրը. բիացատա բէք չօգ կազ պուլունտուղունտան, վէ պու սէնէ զարֆընտա պիր խալի մալ տահա կէլէճէք օլտուղունտան, սանտրգը 45 գուրուշա գատար տիւշտիւ։

Եէրլի մալլերի — Բամուգ եօգ տուր։ Թիֆթիք քէսրէթ իւզրէ օլուպ, Լօնտրատան ալընան խապերլէր, եէնի մալ կէօնտէրիլմէսինէ միւսայիտ տէյիլ տիր։ Աֆիօն իւզերինէ պիրազ իշ օլտու, Մալաթիա մալի, 215—218, վէ Պալըքէսէր մալի, 185—190, վէ Էնկիւրիւ իլէ Պէյազարը մալի, 195—205 ղուրուշա սաթըլըր։ Բիացատա մէվճուտ 320 սանտրգ մալվար։ Ձէյրի վէ քիթրէ վէ տէրի իւզերինէ էյի իշ օլտու։ Պիր հաֆթա զարֆընտա հէր ճինստէն 40 սանտրգ աֆիօն վէ 100 սանտրգ քիթրէ վէ 250 չուվալ ճէյրի սաթըլըր։

Պալէատէ իշար օլունան ֆիեաթլար, Թօբատան սաթըշ իչին տիր. — Էօնիւնտէ ֆիեաթ գօնմուշ օլմաեան մալլէր բիացատա եօգ տուր. — Եօգտրբտա իշար օլունան եէրլի մալլէրի, կէօմրիւք ըեմմի վիրիմէքսիզին կէմիտէ թէսլիմ օլունուր պիլա մէսարիֆ։